

VALGREINAR

Standið saman um Suðuroynna

Jaspur Vang,
valevni Sambandsflokksins í Suðuroy

Vit einum fallandi fólka-tali og einum í løtuni vaksandi arbeiðsloysi í Suðuroynni og øðrum út-jaðaraøkjum við, mugu vit ásanna, at álvarslig átøk eru neyðug fyri at venda gongdini. Vit, sum búleikast í hesum økjum kunnu og skulu so sann-liga vera við til at venda gongdini - og tað ber til.

Uttan mun til, hvussu politisku flokkarnir og vit valevni nú undan val-stríðnum royna at tekki-ast veljarunum við reypi og brigсли um tað, sum fari er – og ikki kemur aftur – so eri eg av teirri sannføring, at vit valevni, tá til stykkis kemur, øll ynskja at tæna landi okk-ara, oyggj okkara og velj-arunum sum best.

Ongin iva er um, at øll valevni í Suðuroynni høvdu tikið – og taka undir við, at undirstøðu-kervið í oynni verður dagført, t.v.s. at nýggjur Smyril og tilhoyrandi samferðsluhavn verða bygd, at djúphavn verður bygd, at bergholini mill-um Øravík og Hov og millum Øravík og Fámjin verða framd í verki og at vegasamband og berghol til Hvalbiar og Sandvíkar verða dagförd. Sjálvandi eigur eisini at verða farið undir fyrireikingar – og gerð av føstum Sandoy-ar- og Suðuroyar- sam-bandi. Tað skuldi ikki veríð neyðugt at brigsl-ast, klandrast og keglast um tilfíkar sjálvfylgjur.

Talan er í veruleikanum um dagfóringar, sum eru framdar alla aðrastaðni í landinum.

Heldur ikki er nøkur ósemja um, at tað er neyðugt, at Suðuroy og onnur verulig újaðaraøki umvegis miðspjading fáa sín rættvísa lut í tí mið-savnaða almenna virk-seminum. Hettar soleið-is, at okkara útbúni ung-dómur kann koma aftur, har hann vil vera og har hann við røttum hoyrir til.

Samanhald og sam-starv er – og hevur altíð verið – lyklaorð, tá talan er um eina og hvørja menning. Tí er tað nú – meira enn nakrantíð – neyðugt, at verulig stig verða tikið á hesari leið. Eisini mugu vit ásanna, at teir trupuleikar, sum útjaðaraøkini – og harvið

føroyska samfelagið hava at dragast við, ikki verða loystir eftir einum degi og at tað ikki finnst nakrar lættar – og skjótar loysnir.

Sum skjótast eiga lunnar tí at verða lagdir undir samstarv og harvið samanhalð tvørtur um kommunumørk, tvørpol-itiskt og tvørfakliga. Sundurlyndi og persón-ligar politiskar profiler-ingar mugu hoyra fortíð-ini til. Vinnuvirkir, kommunurnar, ítróttin, mentan v.m. mugu sam-starva sínámill- um so-leiðis, at felags áhugamál verða samansjóða, undir-bygd og framförd av landspolitikarunum.

Talan kann t.d. verða um at skipa økisráð ella økisáhugabólkar, sum vit kenna tað frá londunum uttan um okkum. Tann serkunneiki, eitt nú granskningardeplarnir í Suðuroy og Norðoyggi- eigur eisini at verða farið undir fyrireikingar – og gerð av føstum Sandoy-ar- og Suðuroyar- sam-bandi. Tað skuldi ikki veríð neyðugt at brigsl-ast, klandrast og keglast um tilfíkar sjálvfylgjur.

Talan er í veruleikanum um dagfóringar, sum eru framdar alla aðrastaðni í landinum.

Heldur ikki er nøkur ósemja um, at tað er neyðugt, at Suðuroy og onnur verulig újaðaraøki umvegis miðspjading fáa sín rættvísa lut í tí mið-savnaða almenna virk-seminum. Hettar soleið-is, at okkara útbúni ung-dómur kann koma aftur, har hann vil vera og har hann við røttum hoyrir til.

Samanhald og sam-starv er – og hevur altíð verið – lyklaorð, tá talan er um eina og hvørja menning. Tí er tað nú – meira enn nakrantíð – neyðugt, at verulig stig verða tikið á hesari leið. Eisini mugu vit ásanna, at teir trupuleikar, sum útjaðaraøkini – og harvið

føroyska samfelagið hava at dragast við, ikki verða loystir eftir einum degi og at tað ikki finnst nakrar lættar – og skjótar loysnir.

Sum skjótast eiga lunnar tí at verða lagdir undir samstarv og harvið samanhalð tvørtur um kommunumørk, tvørpol-itiskt og tvørfakliga. Sundurlyndi og persón-ligar politiskar profiler-ingar mugu hoyra fortíð-ini til. Vinnuvirkir, kommunurnar, ítróttin, mentan v.m. mugu sam-starva sínámill- um so-leiðis, at felags áhugamál verða samansjóða, undir-bygd og framförd av landspolitikarunum.

Hans Tausen Olsen,
valevni Tjóðveldisflokksins í Eysturoy

Tá ið eg frætti, at sitandi samgongan hóraði ikki undan, tí semja ikki fekst millum teir stóru flokkarn-ar í samgonguni tá runnu orðini hjá okkara mæta skaldi Hans Andreasi Djur-huus fram fyri meg:

Saman at halda var ei okkum givið – tí er so lítið burturúr her blivið.

Tá ið samgongan varð skip-að í 1998, hevði hon sum endámál at rækka tí fagra máli, sum hvør einasti sjálvstýrissinnaður før-oy-ingur ynskir at náa, nevnl-iga at vit skuldu gerast eitt sjálvstøðugt land. Hetta skuldi eins og hjá Íslandi í 1918 henda í tættari sam-vinnu við donsku stjórnina. Men vit vóru nøkur, sum fryktaðu fyri, at mótpartur okkara – danska stjórnin – fór at mótarbeiða okkum, so vit ikki náddu málinum, ið vit høvdu sett okkum. Og so varð! Hóast sam-gongan samstarvaði væl, og vit stóðu saman sum ein maður og talaðu við somu tungu, eydnaðist tað mótpartinum – donsku stjórnini – at spæla sini kort soleiðis, at okkum stóð tap í hendi.

Tá ið eg dragi júst hetta fram, so er tað fyri at vísa á, at ta ferðina var samanhalð innan samgonguna, men danska stjórnin var ikki til

at fletta við.

Tá ið seinasta samgonga varð skipað, vórðu fram-vegis sjálvstýrismálini sett ovast á breddan. Tíðin fór at vera við okkum, vóru tað mong ið hugsaðu. Nýggi danski forsætisráðharin, Anders Fogh Rasmussen, málbar seg eisini positivari yvir fyri føroyingum enn undanmaður hansara sosialdemokraturnin Poul Nyrup Andersen nakrantíð hevði gjørt. Men skjótt vísti tað seg at vera berar lótir. Hann krevur eisini skatt upp í Danmark til at gjara út við í Føroyum fyri seta føroyingar upp ímóti hvørj-um øðrum. Hann roynir alt sum gerast kann fyri at útseta tann dag, ið vit fara at kunna taka ta avgerð, at vit skulu gerast eitt sjálv-støðugt ríki, so sum Føroya fólk samtykti á fólkaat-kvøðuni tann 14. september 1946.

Hvørki javnaðarstjórnin ella borgaraliga stjórnin hava tí viljað givið Føroy-um ta hjálp til loysing, sum danska stjórnin gav Íslandi í 1918, og sum vit høvdu alla orsök til at rokna við. Landsstýrið hevur tí verið forðað í at seta loysingina í verk, so sum tað lovaði okkum í 1998.

Tann sum hevur verið á útróðri veit jó, at tað kemur fyri, at eitt mið, sum fyrr hevur givið gylt av fiski, onkran dag kann vera þúra sørt. Men eingin skilamaður verður liggjandi og fílar á einum slíkum miði allan dagin og kemur heim og sigur: Nei, vit fingi einki,

Tá ið eg havi latið meg stilla upp, so er tað fyrst og fremst fyri at virka fyri, at vit føroyingar ikki missa øll okkara rættindi á gólvið, tí skuldi tað hent, so beri eg ótta fyri, at vit um fá ár, uttan yvirhøvur at verða eftirspurd, enda í ES-statin-um sum ein danskur lands-lutur, har vit skulu spyrja

tí tað var fiskaloysi.

Í staðin fer hann at sigla, ýtar av av nýggjum, finnur eitt annað mið og kemur kanska heim søkklaðin.

Tað er hetta vit eiga at gera nú.

Vit vita, at vit hava rætt til at ráða fyri øllum okkara viðurskiftum, og tað vald, danskir ráðharrar hava her, hava teir frá okkum, og ikki frá danska fólkinum.

Tí er eingin orsök til, at einstakir politikkarar eru so sjálvsökknir, at tey stóru málini kámost í eygsjón teirra, og teir eru nøgdir við »smámálini«, men gloyma um somu tíð, at í politikk-um somu tíð, at tað eru tey smáu málini, sum verða gjørd til tað stóra, og skapa eitt verri samanhalð, so vit ikki náa teim stóru og hugu málinum.

Tjóðveldisflokkurin hev-ur eisini hesaferð loysing-ina sum sitt høvuðsmál.

Hann er tann flokkurin í Føroyum, ið hevur gingið á odda í sjálvstýrisstremban-ini, siðani hann varð stovn-settur. Og tað gleðiliga er eisini hent, at aðrir flokkar, ið ikki tóku sjálvstýrismál upp á tungu, nú so smátt duga at siggja, at hetta gerst alneyðugt fyri samfelagið.

Tá ið eg havi latið meg stilla upp, so er tað fyrst og fremst fyri at virka fyri, at vit føroyingar ikki missa øll okkara rættindi á gólvið, tí skuldi tað hent, so beri eg ótta fyri, at vit um fá ár, uttan yvirhøvur at verða eftirspurd, enda í ES-statin-um sum ein danskur lands-lutur, har vit skulu spyrja

Heini O. Heinesen
løgtingsmaður og valevni Tjóðveldisflokksins í Norðoyggjum

Eitt av valevnum fólka-flokksins Óli Nolsøe, sigur í Norðlýsinum at tað var ikki tjóðveldisflokkurin sum setti friðingarnar av økjum í verk ei heldur skipanina við fiskidøgum.

Tað var einaferð ein kendur politikkar sum segði, "sig ein lygn nógv ofta, so verður hon trú sum sannheit."

Veruleikin er tann, at tað var Heini O. Heinesen, sum legði uppskotini fram um økisfriðingarnar. Løg-tingsmál nr. 149/93 "fyra trolfrí økir á landleiðini" lagt fram á løgtingi 23. mars 1993.

Samtykt 10. maj 1993 við 20 atk. og sett í gildi

sum kunngerð 6. jan. 1994.

25. Mars 1996 legði Heini O. Heinesen vegna tjóðveldisflokkin lógarupp-skot fram, um at seta kunng-erðina inn í sjálva lógina, sum §. 9. a. løgtingsmál nr. 108/95 .

Men tað vóru bert tveir nevndarlimir í fiskivinnu-nevndini, sum tóku undir við uppskotinum.

Tjørnuvíkartunnilin 0,0 kr frá Fólkaflokkinum og als ikki raðfestur í nakrari íløguaetlan

Hans Pauli Strøm
valevni Javnaðarflokksins í Norðstreymi

Í síni valpropagandu roynir Heðin Zachariassen fyri Fólkaflokkin at billa veljarunum í Norðstreymi inn, at av hansara ávum er man nú komin so langt áleiðis við tunnilnum til Tjørnuvíkar, at man næstan skuldi trúð at fyrsta dagin var spaserandi gjøgnum holið. Hetta er sjálvsagt luftkastellir.

Tann nakni veruleikin er, at í figgjarlógaruppskotin-um fyri 2004 vóru 0 kr avsettar til Tjørnuvíkar og 0 kr ætlaðar fyri 2005. Og í langtíðar íløguaetlanini hjá fráfarnu samgongu 10 ár fram var Tjørnuvíkartunnil-

in tunnil til Tjørnuvíkar. Hinvegin hevur Javnað-arflokkurin greiðar raðfest-ingar í okkara samferðslu-aetlanum viðvíkjandi tunn-ilsgerð. Og hon er henda: So skjótt Hov-Øravík tunn-ilin er liðugur, verður farið undir at gera tveir átrókandi tunnlar av lívsneyðugum týðningi fyri tryggð og sambandið yvirhøvir til bygdinar. Tað eru tunnlar til Dals og til Tjørnu-víkar.

Eftir hesar koma so allar aðrar ætlanir eftir teirri figgjarorku, sum verður - m.a. neyðug nýgerð av teim gomlu tunnlunum í Norð-oyggjum og Suðuroy, og nýggjar ætlanir sum m.a. tunnil millum Vestmanna og Leynar.

Samstundis við hesari

in als ikki raðfestur ella tik-in upp á tungu. Ábyrgdina í landsstýrinum av hesum átti partamaðurin hjá Heð-ini, Bjarni Djurholm úr Fólkaflokkinum.

Tí er rættari at siga, at sleppur Fólkaflokkurin fram at aftur at umsita samferðslumál, verður ong-

Lætta um hjá húsarhaldinum

Jákup á Fløtti Jacobsen
valevni Javnaðarflokksins í Norðoyggjum

Hvat kann gerast fyri at lætta um hjá hvørjum einstøkum húsarhaldi. Til dómis at ikki eykagjald verður lagt á gjöld, ið eru áløgd borgarunum at gjalda, um so er at ikki kann gjaldast til tíðina av einar ella aðrari orsök. Til dómis Sjúkrakassi, út-varps- og sjónvarpsgjald, ávisar tryggingar, veg-skattur o.a.

Av tí at akfar er í næstan hvørjum húsi í dag - já fleiri akfør í summum hús-um, so er til dómis veg-skattur nakað, í viðførir nógv eykagjald fyri fleiri eigarar av akførum, tí goldið verður ov seint v.m. Eitt hugskot hevði verið at lagt vegskattin á brenni-evni, tí so varð vegskatturin goldin tá koyrt verður.

Eisini hevði tað verið rættvisari enn í dag, tí so vildi tann ið koyrir nógv goldi meira enn tann ið koyrir minni. Og fyri vinnurekandi kundi tað gjørt tað sama, tí teir kunnu

áhalddandi tunnilsgerðina, sum Landsverkfrøðingurin skal standa fyri, verður hildið fram við teim stóru verkætlanunum, sum Norð-oyatunnilin og siðani ætl-anin um undirsjóarsam-bandið suðureftir, í fyrsta lagi til Sandoyar. Men alt verður sjálvsagt fullkomi-liga treytað av teirri figgjar-orku, sum verður í landin-um.

Fólkaflokkurin hevur als ongat ætlanir um nakran tunnil til Tjørnuvíkar. Tá er lika mikið hvat Heðin droymir um. Javnaðar-flokkurin hevur hinvegin fasta ætlan fyri hesum sambandi. Stuðlið tí Javn-aðarflokkin á valdegnum tann 20. januar. Tjørnu-víkartunnil - tað er nakað fyri C.

Samstundis við hesari

trekkja útreiðslur frá í sín-um rokskap. Eisini vildi tað veri ein munandi stuðul til útoyggj-ar, har koyring við akførum er ógvuliga avmarkað í mun til koyring aðrastaðni. Eisini er tann mesta koyr-ingin á útoyggj tengd at vinnu á einn ella annan hátt.

Eisini hevði hettar gjørt, at fleiri arbeiðstímar á fleiri arbeiðsplássum kundu ver-íð brúktir til annað átroðk-andi arbeiði, og í fleiri førum stýtt um avgreiðslu-tíð á fleiri økjum.

Óivað eru fleiri økir, ið

Tað vóru Álvur Zackaria-sen og Lassi Klein. Men hóast hetta, var uppskotið samtykt við 23 atkøðum fyri.

Men tað gekk ikki eitt ár til landstýrismaðurin í fiskivinnumálum John Petersen kom í tingi við lógaruppskotið um at strikað hesa skipan § 9. a. úr lógini.

Tað var samgongan hjá sambandsflokkinum og fólkaflokkinum, sum stóð aftanfyri hetta uppskotið.

Nú standa valevnini hjá somu flokkum, og rósa sær av tí sum teir sjávir vildi strikað úr lógini.

Hetta var so seint sum í 1997.

Men siðanni 1998 hevur Tjóðveldisflokkurin sitið í samgongu og vart hesa skipan.

Men eg vanti at hesir somu flokkar fara at opna

hesi økir fyri trolinum so skótt teir fáa møguleikan. Hvussi kunnu hesu stóru fólkafloktrolarnir, sum eru í bólk 2, liva av at trola í geiranum, millum trolbát-arnar.

Eitt annað valevni hjá fólkklokkinum sigur at hann er glaður fyri at stilla upp fyri fólaflokkin, og reypar um fiskidagaskipan-ina.

Tað var eitt samt løgting sum samtykti hesa skipan.

Tað vóru sambands-flokkurin og fólkaflokkurin hart ímóti.

Sum orðatakið sigur, "ofta etur hundur, tað hann sjálvur havnar"

Men eg vanti at hesir somu flokkar fara at opna

hesi økir fyri trolinum so skótt teir fáa møguleikan. Hvussi kunnu hesu stóru fólkafloktrolarnir, sum eru í bólk 2, liva av at trola í geiranum, millum trolbát-arnar.

Eitt annað valevni hjá fólkklokkinum sigur at hann er glaður fyri at stilla upp fyri fólaflokkin, og reypar um fiskidagaskipan-ina.

Tað var eitt samt løgting sum samtykti hesa skipan.

Tað vóru sambands-flokkurin og fólkaflokkurin hart ímóti.

Sum orðatakið sigur, "ofta etur hundur, tað hann sjálvur havnar"

Men eg vanti at hesir somu flokkar fara at opna

hesi økir fyri trolinum so skótt teir fáa møguleikan. Hvussi kunnu hesu stóru fólkafloktrolarnir, sum eru í bólk 2, liva av at trola í geiranum, millum trolbát-arnar.

Eitt annað valevni hjá fólkklokkinum sigur at hann er glaður fyri at stilla upp fyri fólaflokkin, og reypar um fiskidagaskipan-ina.

Mentanarpolitikkur í góðum samfelag

Katrin Dahl Jakobsen
løgtingskvinnu Valevni í Suðurstreymoyar valdømi

Javnaðarflokkurin hevur sett sær sum aðalmál, at vit í Føroyum skulu hava tað góða samfelagið. Hetta merkir í stuttum, at menniskjað og vælferð aftur skulu í miðdepilin fyri føroyskum politikki.

Tað góða samfelagið fevnir eisini um ein visioneran og konstruktivan mentanarpolitikk. Okkara mentanarpoli-tikkur fevnir um allar siður av føroyskari ment-an og hesin politikkur er fyri øll og fyri landið alt. Hann skal tryggja Føroya fólk dygdargóð ment-anarlig tilboð uttan mun til, hvar í landinum tey búgva.

Mentan er so mangt. Hetta hugtak fevnir um list og skapandi virksemi eitt nú leiklist, tónlist, bókmentir og myndlist.

Hetta hugtak fevnir um okkara mentanararv so sum fornminni og skjól, málið, kvæðini og dans-in. Men ikki at for-gloyma: hugtakið mentan fevnir eisini um tað ríka virkseimið, sum fer fram í feløgum, sjálvbodnum vælgerandi arbeiði og í samkomum fyri ikki at tala um ungðomsarbeiði. Og siðst men ikki minst so fevnir hugtakið ment-an eisini um ítróttin.

Endamálið við javn-aðarflokksins mentanar-politikki er, at tað skal gerast møgult hjá yrkislistafólki at liva av teirra listarliga virk-semini. Hetta gerst við munandi at menna Ment-anargrunn Landsins, so at hann kann tryggja yrkislistafólki tryggjar karmar og góðar arbeiðs-umstøður. Vit fara tí alt fyri eitt at endurskoða lóggávuna um Mentanar-grunnin, so hann kann gerast lokomotivið í mentanarpolitikkinum.

Lat meg eisini her gera vart við, at Javnaðar-flokkurin stendur við sín politiska stuðul til Tjóð-pall Føroya og vil tryggja, at nýggja lóg-gávan verður sett í verk.

Í hesum høpi eiga vit ikki at gloyma áhuga-listina, sum hevur stóran týðning fyri menning og trivnað. Tað er tí umráð-and, at eisini áhugalistini verður tryggjað góðar og heildarsjónarmiði.

Samantikið fer javn-aðarflokkurin at reka ein mentanarpolitikk fyri alt fólkið – ein mentanar-politikk, sum verður orðaður við støði í einum heildarsjónarmiði.

VALGREINAR